

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Quibus debeatur restitutio pro homicidio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

amplius peti. Excipe in utroque, quando ideo non petitur; quia non potest, vel quia adest timor aliquis, & similia.

9. Quid, si nulli sint heredes? Debebitne occisor restituere priora damna pauperibus? Posteriora enim non debere, iam patet ex dictis; quia nullis heredibus existentibus, nulli facta est laesio. Respondeo: Ita profecto: quia in similibus delictis ex delicto, censetur defunctus velle in usus pios, ad animae suae favorem rem suam distribuere: sed melior fortasse ratio est, quia sic videtur definitum esse ab Alexandro Pontifice, cap. cum tamen de Vfuris, ut iterum infra, lib. 7. cap. 1. §. 2. m. 20. dicemus.

10. Quid si occisus, dum esset in vita remisit omne debitum homicidae? Omne, inquam: nam recte de Lugo tom. 1. de iust. disp. 1. sect. 3. num. 6. Sanchez lib. 1. consil. cap. 4. dub. 11. citans Covar. Fel. Bart. aliosque advertunt, quando morti proximus occisor quis ignorat, seu remissionem exhibet (quod certe occisor potest; sed non obligari) intelligi de injuria, non de damnis temporalibus? Nam haec, nisi expresse remittantur, semper debebuntur; Respondeo occisum potuisse remittere omnia, dum erat inter vivos; atque adeo si plenè remittat: nihil nec Patri, nec Vxor, nec aliis quibuscunque heredibus esse ab occisore restituendum. Ratio est, quia non fit his injuria, nisi ratione occisi & contra occisi voluntatem; si ergo hic condonat, nihil contra occisi voluntatem retinebit occisor, quod restituere teneatur. Solum ergo potuisset peccare pater remittendo, in aliquo raro casu; quo aliunde filij alimentum non haberent, &c.

11. Verum contra hanc doctrinam, quae est Lessij 2. lib. 2. cap. 9. dub. 26. num. 158. & Thom. Sanchez lib. 1. consil. cap. 4. dub. 12. num. 6. insurgit de Lugo loc. cit. num. 64. asserens veram eam esse in prioribus damnis, quae modò duximus in m. 6. de quibus poterat occisus disponere, dum vivebat: At non esse veram posterioribus, quia haec damna in se patiuntur Pater, filius, vxor; non in alio id est, non in persona occisi: Ergo is remittere non potest. Non displicet distinctio: sed tamen Lessij, & Sanchez opinio probabilis item est; quia ij patiuntur quidem mala in sua persona, sed totum habere debuerant dependente à Patris voluntate.

12. Denique hic quæri solet, an homicida aliquid debeat: Primò, creditoribus occisi; Secundò, pauperibus, Tertio, amicis, quibus occisus ex liberalitate, vel gratitudine multa donabat; Respondeo nulli ex his homicidam aliquid debere, quidquid nonnulli contra dicant. Ita Less. loc. cit. dub. 26. per totum. Dica illi lib. 2. de iust. tract. 2. d. 7. num. 79. Salon. Sotus, Becanus alique, quos citat, sequiturque Dian. part. 5. tract. 4. resol. 57. contra Layman, & Molinam, quoad creditores, &c. & part. 3. tract. 4. resol. 54. Ratio est; quia hi non sunt ita conjuncti moraliter cum occiso; ut damnum quod huic infertur, iudicetur, & filis inferri.

13. Illud certum puto, quod insinuat Lessius loc. cit. num. 154. vers. Ratio maior vera est, homicidam debere restitutionem predictis, quando is illum occidisset eo animo, ut ipsi in iis bonis noceret; siquidem tunc propter illam intentionem, peccabit occisor contra iustitiam.

Hæc doctrina, quam Lessius, ut dixi insinuat, non videtur coherere cum alia, quam affert lib. 2. capite 9. num. 16. & nos superius amplexi sumus: nimirum, occidentem non obligari ad restitutionem damni indirecti, etiamsi illud intenderit, verbi gratia, te non obligari ad damna secuta ex morte avari, qui mortuus est propter dolorem conceptum ex thesauro à te illi furepto. Cohæret tamen, nam ibi fur sive intendat, sive non intendat mortem, non est causa externa, nec physica, nec moralis mortis avari: at hic homicida est vera mortis causa, unde illi damnum patiuntur, & ex alio capite, illud damnum intenditur ab homicida;

Ergo merito tunc peccat contra iustitiam, & restitui non debet: vide quæ dicam lib. 8. tract. 3. cap. 4. §. 2. num. 3.

Hæc occisoris quid debeat?

14. Dubitatur secundò: An heredes homicidae obligentur refarcire damna occisi num. 3. dicta, quando ipse homicida fuit à iudice poena præsertim capitali condemnatus? Respondeo obligari. Ita Sanchez, loc. cit. c. 4. dub. 6. Molin. d. 84. n. 8. Less. l. c. d. 2. m. 137. Valsg. dub. 5. & passim contra Rosellam, Sot. aliosque cit. ab eodem Less. ibid. illius enim poena positio, sive ex officio procedit iudex sive ad læsæ partis instantiam, est ex iustitia vindicativa, & in bonum Reip. Ceterum non appareat, quod per illam ad æqualitatem reducta sit inæqualitas rerum temporalium, facta parti læsæ. Nam pari modo fur, si capite placeatur; non propterea illi cessat obligatio restituendi, quæ rapuit. Illud concedo, quando heredes occisi sunt divites, vel nobiles, qui civiliter damna temporalia petere non consueverunt, facile possent indicari esse illis solo supplicio, factum satis. At si pars læsæ sit ex vulgo, & præsertim quando damnum est grave; non videtur, nisi expresse remittat, qua ratione non misisse præsumenda sit.

Excedens modum iustæ defensionis; vel invadens; vel provocans, an obligetur ad restitutionem ex homicidio &c.

15. Dubitatur tertio: De excedente modum iustæ defensionis; Petrus, v. g. aggreditur. Paulum? is, cum se posset defendere, solum vulnerando Petrum; tamen gladio transfodit & interemit: obligabitur ad restitutionem?

Respondeo: Hunc incurrere irregularitatem, certum sit: Ita Sayr. Avila, Reginaldus apud Dianam part. 2. tract. 1. 16. sed quoad restitutionem, de qua est sermo Lessij tria docet ibid. dub. 21. Primò, si Petrus Paulum ad pugnam provocavit, Paulum ad nihil teneri; quia provocans videtur omnia damna remittere provocato, dum facit ei potestatem, ut contra se agat, quod potest. Quam doctrinam nos non multò ante num. 2. admisimus. Secundò, si Petrus aggreditur Paulum sine provocatione; teneri Paulum, si excedat in se defendendo, ad integram restitutionem; quia peccat tunc Paulus contra iustitiam: excedendo modum. Tertio, esse tamen probabile teneri solum ad partem iudicio prudenti dimittendam: quia multo minus peccat, qui sic invasus occidit, quam qui sponte, & excitus à nemine. Ergo unum addo, Lector sapientior iudicet. Si verum est primum dictum Lessij, sequitur Paulum invasum, qui extra modum occidit Petrum, ad nihil teneri. Ratio enim cur provocatus ad nihil teneretur, est, quia provocans iudicatur remittere: sed invadens iudicatur pari modo remittere: ergo, &c. Minor probatur, quia ipse iam scit invasum, omnia mala contra ipsum intentaturum; & tamen adhuc invadit: ergo præsumitur illis malis, seu damnis assentiri. Cum ergo scienti & volenti non fiat injuria in ipsum quoad bona temporalia non peccabitur contra iustitiam; atque adeo nullum restitutionis onus contrahetur, vide num. 1. citatum.

Favet huic doctrinæ Layman, l. 3. tr. 3. cap. 6. n. 5. dicens posse iudicem in tali casu condonare restitutionem in penam injuriæ aggressoris, vel rixæ actoris; assertque Molinam docentem eum, qui ob acceptam injuriam justo dolore, aut ira affectus vulneravit, vel occidit, v. g. Maritus occidit uxorem deprehensam in adulterio, in conscientia foro posse denegare restitutionem damnorum, donec ad iudicem causa delata cognoscatur, vtrum in penam delicti, atque injuriæ compensationem, restitutio ipsa remittenda sit, necne.

Dices: hoc sive provocantes, sive solum aggred-